

Høringsinnspill på representantforslag om å ta kommersielle aktører ut av skolen

Forbrukerrådet ser svært positivt på at SV løfter fram behovet for å redusere det kommersielle trykket på barn i barnehage og skole. Vi støtter spesielt forslag 1-4.

Teknologigigantenes inntog i skolen fører med seg en rekke utfordringer. For det første er det i praksis svært vanskelig eller umulig for skoleeiere å styre hvordan teknologigigantene behandler personopplysninger om barna, og hvilken funksjonalitet som skrur av/på. Dessuten går teknologigigantenes forretningsmodell grunnleggende sett på bekostning av barns rettigheter, slik vi viste i rapporten vår «Kommersiell utnytting av barn og unge på nett» fra 2024.

Med dette som bakteppe, er det svært betenkelig at barn fra en veldig ung alder blir kjent med og avhengig av teknologigigantenes tjenester i skolens regi. Ukritisk frislipp av digitale tjenester, iPader og PCer i skolen har dessuten viktige signaleffekter overfor både barn og foreldre, og kan for eksempel påvirke hvordan familier tenker på bruk av sosiale medier og andre digitale tjenester på fritiden.

Vi er enige med forslagsstillerne om at barns personvern må styrkes i skolen, gjennom å opprette et nasjonalt testsenter for personvern og sikkerhet. Testsenteret bør for eksempel ha kompetanse på juss og teknologi, og kan dessuten bistå skoleeiere med å vurdere i hvilken grad digitale tjenester bidrar til kommersielt press. Resultatene av testsenterets arbeid kan inngå i en nasjonal tjenestekatalog som er godkjent mtp. personvern og sikkerhet. En personvernnorm kan også bidra til å øke personvernkompetansen i hele skolesektoren.

Det bør også vurderes om norsk offentlig sektor skal utvikle ikke-kommersielle alternative tjenester til bruk i skolen, og om det generelt bør legges føringer for å ta i bruk digitale tjenester med åpen kildekode. Ikke-kommersielle alternativer kan lages for å være alderstilpasset og med innebygd personvern, og åpen kildekode gjør det enklere å vurdere om tjenestene bryter med barns rettigheter.

I tillegg bør det tas omfattende grep for å redusere det kommersielle presset barn utsettes for på skolen. Et første steg bør være å innføre annonseblokkere på alle skolens enheter, i tråd med kravene i opplæringslova.

Det kommersielle presset går også langt utover digitale flater. For eksempel har markedsføring av varer og tjenester i forbindelse med russefeiringen over tid fått en stor plass i skolen. Flere aktører benytter seg av lokale ambassadører i form av elever som blir rekruttert i ung alder til å markedsføre aktørens produkter. Dette er markedsføring som antakelig fungerer svært godt, og som koster aktørene lite. Bruken av slike mer utradisjonelle markedsføringsmetoder bør også ha et fokus i et arbeid med å ta kommersielle aktører ut av skolen.

I dagens skolehverdag spiller også kommersielle aktører en betydelig rolle i utformingen av undervisningsmateriell. En særlig relevant gruppe aktører er opplysningskontorene, som representerer ulike næringer og bransjer og utvikler fagmateriell til skolene. Opplysningskontorene tilbyr ofte gratis ressurser, som brosjyrer, lærerveiledninger og undervisningsopplegg (både digitalt og ikke-digitalt) innenfor temaer som mat og helse, landbruk, energi og miljø. Selv om dette materialet kan være faglig relevant og oppdatert, reiser det spørsmål om kommersielle interesser kan påvirke skolens undervisning. Det er derfor nødvendig med en kritisk vurdering av hvordan slike aktører involveres, hvilke føringer som legges på innholdet, og hvordan skolens ansvar for nøytral og kunnskapsbasert undervisning ivaretas.

Vi takker for muligheten til å komme med innspill. Dersom det er spørsmål til innspillet, ta gjerne kontakt.

Med vennlig hilsen,

Finn Myrstad
Fagdirektør i Forbrukerrådet